

Az EU Dekarbonizációs Csomagjának hivatali értékelése és egyéb uniós gázszabályozási aktualitások

Sándor Balázs Benedek

Főosztályvezető

Földgáz-felügyeleti és Árszabályozási Főosztály, MEKH

28. DUNAGÁZ Konferencia és Kiállítás

2022. június 8.

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal

Tiszta energia, fenntartható környezet

Aktuális kérdések az uniós energiaszabályozásban

- Dekarbonizációs csomag – *Megújuló gázok és hidrogén 2050-ig*
- REPowerEU – *Függetlenség az orosz fosszilis energiaforrásoktól 2030-ra*
- Ellátásbiztonság és megfizethető energiaárak – *Bizottsági javaslatcsomag a jelenlegi krízis rövidtávú kezelésére*

- A bizottsági tervezet publikálásának dátuma: 2021. 12. 15
- **Célja:**
 - dedikált hidrogén infrastruktúra és piac létrehozása,
 - a megújuló és alacsony karbonkibocsátású gázok kezelése,
 - a Tiszta Energia Csomag fogyasztóvédelmi vívmányainak kiterjesztése a földgáz területére,
 - integrált hálózattervezés, ellátásbiztonsági célok megfogalmazása

Az európai NRA-k az ACER-en keresztül is véleményezik a szabályozási csomagot

2021. december: Position Paper on the Key Regulatory Requirements to Achieve Gas Decarbonisation

2022. május-június – koordinált szabályozói álláspont a korábban nem tárgyalt kérdésekről, a Dekarbonizációs csomag vitás pontjairól

- Központi téma a Madrid Fórumon, az európai szabályozó hatóságok éves találkozásán
- Több ACER/CEER munkacsoport is folyamatosan foglalkozik a vitás kérdésekkel kapcsolatos szabályozói álláspont tisztázásával, a Bizottság jogalkotói szándékainak tisztázásával
- A szabályozói oldal mellett a kormányzati oldalon keresztül is folyamatos a hazai szakmai szempontok becsatornázása az uniós jogalkotási folyamatba
- A jogszabálycsomag elfogadását követően szükség lesz annak hazai implementációjára (Irányelv), valamint a hazai jogalkalmazási gyakorlat kialakítására – ehhez is szükséges az iparági álláspontok ismerete

A Hivatal nyilvános konzultációt szervezett a dekarbonizációs csomaghoz kapcsolódó témákban

- 2022. április 13-május 13. – **Nyílt konzultációs folyamat** – 14 beérkezett észrevétel, mind engedélyesektől, mind egyéb szervezetektől
- négy alkalmas **meghívásos workshop-sorozat**
- 2022. őszén a folyamatot lezáró esemény

Célja: az iparág és az egyéb érdekelt felek álláspontjának, szempontjainak megismerése, becsatornázása mind az uniós szintű, mind a hazai jogalkotási folyamatokba

A workshopok témái és dátumai:

I. Dedikált hidrogén infrastruktúra és –piac kialakítása

időpont: 2022. május 19. (09:00-12:00)

II. Megújuló és alacsony karbonkibocsátású (RE&LC) gázok hozzáférése a meglévő gázinfrastruktúrához

időpont: 2022. május 31. (09:00-12:00)

III. Fogyasztóvédelmi kérdések, felhasználói jogok

tervezett időpont: 2022. június 16. (09:00-12:00)

IV. Közös forgatókönyveken alapuló egységes (gáz)hálózatfejlesztés, sector coupling

tervezett időpont: 2022. június 29. (09:00-12:00)

Hidrogénpiacok és infrastruktúrák kialakítása, szabályozási kereteinek megteremtése

- Egyszintű rendszerüzemeltetés: nincs DSO/TSO-megkülönböztetés, csak NO (network operator)
- Szétválasztás (ITO-modell?)
- TPA, tarifakérdések – határkeresztező tarifák hiánya, kompenzációs rendszerek
- Mentességek a szétválasztás és a harmadik feles hozzáférés alól – 2030-ig és azt követően
- Gázminőségi és tanúsítási kérdések, eredetigazolás, alacsony karbonkibocsátás számszerűsítése, vitarendezési eljárások
- Műszaki-biztonsági és egyéb engedélyek továbbörökölhetősége, engedélyezési eljárás felgyorsítása
- Szervezeti kérdések: ENNOH - European Network of Network Operators for Hydrogen
- Blending – 5% hidrogénbekeverés lehetőségének biztosítása a földgázrendszeren
- Piacmodell: ki és hol termeli és használja a hidrogént?

A megújuló és alacsony karbonkibocsátású gázok hozzáférése a földgázinfrastruktúrához

- Entry-exit zóna definíciója, kiterjesztése DSO szintre: a megújuló gáztermelők VTP-hez (MGP) való hozzáférésének biztosítása
- Fizikai ellenirányú áramlás létrehozatala DSO>TSO között
- Díjkezdvezmények megújuló és alacsony karbonkibocsátású gázokra
- Szállító és elosztórendszeren alkalmazható díjkezdvezmények körének korlátozása
- Gázminőségi kérdések, monitoring, jelentések
- Európai DSO szerv – a földgáz DSO-knak is

- Hosszú távú fosszilis gázszerződések csak 2049-ig bezáróan köthetők
- Kiberbiztonsági NC megalkotása, kiberbiztonsági szembontok figyelembevételre a kockázatelemzésekben
- Transzparenciaelőírások a TSO-k engedélyezett bevételére vonatkozóan, uniós TSO benchmark
- Szektorintegráció – a földgáz és villamos energia hálózatfejlesztési terveket közös scenáriók alapján kell elkészíteni
- Okosmérés – CBA alapján kötelezően bevezetendő a földgázszektorban, a hidrogénszektorban alapértelmezett előírás
- Fogyasztóvédelmi előírások a CEP mintájára, gyorsított kereskedőváltás, végfelhasználói szerződések és számlák minimumkövetelményei, aktív felhasználók és energiaközösségek
- Szabályozott végárak gyakorlatilag teljes kivezetése
- Részletesebb szabályozás a feltételes kapacitásoknak

A közleménycsomag egyéb intézkedései mellett (közös gázbeszerzés, állami támogatások kezelése) a Bizottság jogalkotási javaslatot terjesztett elő, amely az energiaellátás biztosítása érdekében **kötelező, 80%-os minimális gáztárolási szintet vezetne be már a 2022-es télre is**. Ez a következő években 90%-ra emelkedne. Az előírt szinthez meghatározott kötelező feltöltési pálya is tartozik.

Szabályozói álláspont : a kötelezettség legyen fogyasztásarányos – ellenkező esetben aránytalan többletterhet okoz a jelentős tárolókapacitással rendelkező tagállamoknak.

Végső politikai megállapodás: az éves fogyasztás 35%-a a kötelezés plafonja, 5%-os eltérés engedélyezett a töltési pályától.

Jelentési kötelezettség a tárolók töltöttségi szintjéről az NRA-k felé. A Bizottság is ellenőrzi a töltöttségi szinteket, szükség esetén kötelezéseket ír elő.

Tárolói engedélyesek tanúsítási eljárása: a tulajdonosi szerkezet vizsgálata az EU ellátásbiztonságát veszélyeztető kockázatok azonosítása érdekében. A tanúsítás meg nem szerző tárolóüzemeltetők kénytelenek átadni az üzemeltetési/tulajdonosi jogokat.

Kötelező tároltatás a tárolóval nem rendelkező tagállamoknak is. (Az első tervek szerint az éves fogyasztás 15%-a mértékéig.)

100%-os kedvezmény a szállítórendszer tárolói entry és exit pontjain.

- A 7 pontos terv célja az orosz gázfüggőség radikális csökkentése 2022-ben, majd az orosz gázimport teljes leépítése 2030-ig.
- Az intézkedésekkel **legalább 155 milliárd m³ fosszilisgáz-felhasználást szüntethetünk meg fokozatosan, ami megegyezik az Oroszországból 2021-ben behozott mennyiséggel. E csökkentés közel kétharmada egy éven belül elérhető** (63,5 mrd m³/év közvetlen forráshelyettesítéssel, LNG és csővezetékes forrás formájában, ill a maradék 38 mrd m³ csökkentést földgázkereslet visszafogó intézkedésekkel)
- Az intézkedési terv:
 1. 50 bcm addicionális LNG import;
 2. 10 bcm addicionális csővezetéki import;
 3. 3,5 bcm addicionális biometán termelés;
 4. 14 bcm keresletvisszafogás – energiahatékonyság ösztönzése információs kampányokon, energiahatékony berendezések támogatásán, áfa-csökkentésén keresztül, közlekedési célú energiafelhasználás optimalizálása sebességkorlátokkal, EV-k arányának növelésével, klímasemleges és okos városok
 5. 2,5 bcm megtakarítás abból, hogy többlet HMKE PV beruházások (Solar Rooftop Initiative) csökkentik a gázkeresletet;
 6. 1,5 bcm megtakarítás abból, hogy a gázfűtést hőszivattyús fűtésre cserélik.
 7. 20 bcm megtakarítás abból, hogy az új szél- és naperőművi kapacitások gáztüzelésű erőművi termelést váltanak ki.

A Bizottság javaslatai értékelésünk szerint túlzottan optimisták lehetnek mind a forrásoldali lehetőségek körét, mind a keresletoldali intézkedések hatását tekintve.

- **EU Energy Purchase Platform** – önkéntes koordinált vezetékes földgáz, LNG és hidrogénbeszerzés
- **REPowerUkraine** – Ukrajna földgázzal való ellátása ellenirányú szállítások segítségével Szlovákián, Magyarországon és Lengyelországon keresztül, Ukrajna részvétele a közös, önkéntes uniós gázbeszerzési platformban
- **15 millió tonna addicionális megújuló hidrogén** (a Fitfor55 célszámain felül) – 27 Mrd köbméter orosz forrású földgáz kiváltására – **2030-ig**
- Nemzeti Energetikai és Klímatervek 2023-24-es felülvizsgálata során kerülnének rögzítésre azokban az új uniós energiapolitikai lépések és célok hatására elérhető tagállami szintű célkitűzések és várakozások
- **Biometán, biogázok, megújuló hidrogén súlyának növelése**
- Koordinált keresletcsökkentési tervek gázellátási zavarok esetére, **nyugatról keletre irányuló áramlási** kapacitások növelése, szolidaritási megállapodások ösztönzése
- **PCI-földgázprojektek lehetőségének újrainyítása**
- a REPowerEU megfogalmazza az uniós szintű célokat: **forrásdiverzifikáció, függetlenség az orosz fosszilis energiától, az energiafelhasználás csökkentése**
- A 2022-es Country-specific recommendation (CSR) megfogalmazzák az **országspecifikus célokat**
- az országspecifikus ajánlások figyelembevételével készülnek el az egyes tagállamok Helyreállítási és Rezilienciaépítési Tervei

Köszönjük a figyelmet!

Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal

Tiszta energia, fenntartható környezet